

Відгук

**офіційного опонента на дисертаційну роботу Філатова Ігоря Вікторовича
«Лабораторна оцінка та клінічне обґрунтування нового відбиткового
альгінатного матеріалу зі незаражуючими властивостями», представлену
до спеціалізованої вченої ради Д 64.600.02 при Харківському
національному медичному університеті МОЗ України, на здобуття
наукового ступеня кандидата медичних наук, за спеціальністю 14.01.22 -
стоматологія.**

Актуальність теми

Визначаючи актуальність теми даної дисертаційної роботи, ступінь її прикладної значимості і, особливо, клінічної цінності для практичної охорони здоров'я нашої держави, слід зазначити, що безпосередня клінічна робота, як лікарів-стоматологів-ортопедів так і зубних техніків, причетна до безпосереднього контакту з різноманітною мікрофлорою у порожнині рота кожного хворого, у тому числі і шляхом передачі її через відбиткові матеріали, і, як наслідок - інфікування даних спеціалістів. Зважаючи на це, на сьогодні, дослідниками запропоновано цілий ряд відповідних асептичних речовин головним недоліком яких є їх негативний вплив на конструкційні властивості відбиткових матеріалів. Тому, пошук деконтамінуючих властивостей самих відбиткових матеріалів, шляхом введення в їх структуру відповідних антисептиків без зміни їх фізико-хімічних характеристик, є достатньо актуальний і своєчасний.

Спираючись на наведене вище, слід засвідчити, що саме таким питанням і присвячена дана науково-прикладна робота, яка знайшла своє віддзеркалення також і у вигляді державних, планових, науково-дослідних програм Харківського національного медичного університету «Діагностика та лікування

захворювань органів та тканин щелепно-лицевої ділянки» (№ ДР 0113 V 004975), де здобувач був виконавцем безпосередньо окремих фрагментів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації та їх вірогідність

Поглиблений ретроспективний аналіз отриманих у даній дисертаційній роботі наукових положень, висновків і запропонованих для практичної охорони здоров'я нашої країни спрямованих рекомендацій засвідчив, що усі вони отримані і базуються на вельми значному об'ємі лабораторних, експериментальних, клініко-технологічних, розрахунково-графічних, аналітичних, математично- статистичних та компонентного аналізу досліджень. Слід також зазначити, що використані у даній роботі об'єктивні методи дослідження цілеспрямовані, високоінформативні, доступні та вельми сучасні.

Так, відповідні досліді токсичного впливу удосконаленого альгінатного відбиткового матеріалу були проведені на статевозрілих щурах вагою 190-220г. При цьому, утримання даних тварин і проведені експерименти здійснювались у повній відповідності з основними положеннями «Європейської конвенції про захист хребітних тварин які використовуються для експериментів та інших наукових цілей» (Страсбург, 2005) «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», ухвалених 5-м Національним конгресом з біоетики (Київ, 2013).

Випробування його фізико-механічних і деконтамінаційних властивостей та його найближчого аналога безпилового альгінатного відбиткового матеріалу, проводилось за декількома факторами. Це, перш за все, визначення зовнішнього вигляду і кольору даних порошків, загального робочого часу, часу структуризації, деформації на стиснення, відновлення після деформації стисненням, лінійної усадки експериментальних зразків та міцності зразків при стисненні.

Основні параметри їх фізико-механічних властивостей визначались згідно основних вимог ISO 1565-2011 в акредитованій системі УкрСЕПРО на базі ліцензованої науково-дослідної лабораторії АТ «Стома» (м. Харків), порівняльна оцінка яких надавалась за даними стандартизованих показників.

Ступінь і ефективність деконтамінаційної дії досліджуваних відбиткових матеріалів визначалась за показниками мікробіоценозу ротової порожнини пацієнтів і мікробіотної контамінації відбитків та гіпсових моделей, впливу режиму деконтамінації на них, а також шляхом визначення ефективності знезараження гіпсових моделей, виготовлених з досліджуваних матеріалів. При цьому, кількісний та якісний склад мікробіоти у біотах оцінювали за методом Н.Наел (1981).

У процесі безпосередньо клінічних досліджень було залучено 120 пацієнтів, з яких основна група склали 80 осіб, яким було проведене ортопедичне лікування з використанням удосконаленого альгінатного відбиткового матеріалу для отримання відповідних відбитків, а 40 пацієнтам, тобто у контрольній групі, для отримання подібних відбитків здобувач використовував безпилловий альгінатний матеріал. Слід також зазначити, що у процесі надання ортопедичної допомоги було виготовлено 150 знімних пластинкових протезів, з яких імедіат протезів в основній групі 42 (28,0 %), в контрольній 35 (23,33 %), а бюгельних протезів, відповідно 40 (26,67%) і 33 (22,0%).

Статистична обробка отриманих даних проводилась за допомогою параметричних і непараметричних методів, а ступінь їх достовірності - з використанням критерію Стьюдента при пороговій величині рівня значущості - $P = 0,05$. При цьому, аналіз і обробку статистичних даних здобувач проводив, зазвичай, на персональному комп'ютері з використанням пакета прикладних програм Microsoft Office 2010.

Аналізуючи наведені вище об'єктивні методи дослідження та досліджуваний клінічний матеріал слід зазначити, що усі вони відзначаються

високою ступінню інформативності, сучасності, а отримані показники ймовірності і об'єктивності.

Наукова і практична значимість

На нашу думку, наукова новизна даної дисертаційної роботи полягає у тому, що автором дійсно вперше у нашій країні, розроблена нова рецептура удосконаленого альгінатного матеріалу з знезаражуючими властивостями та розроблено високо інформативний спосіб оцінки якості даного конструкційного матеріалу.

Визначно наведене вище й обумовило високу ступінь прикладної цінності і клінічної значимості отриманих у даній роботі матеріалів, які повністю забезпечили високий рівень медичної ефективності від запропонованих впроваджень, що повністю підтверджується результатами клінічних випробувань, завдяки яким переконливо доведено, що запропонований автором матеріал на 68,5 % зменшує рівень контамінації відбитків у порівнянні з аналогом. Аналізуючи сказане слід констатувати, що крім високого ступеня клінічного значення даної науково-прикладної роботи, вона ще й має вельми високу соціальну цінність, як для хворих, так і безпосередньо для лікарів-стоматологів-ортопедів, зубних техніків та медичних сестер.

Оцінка змісту роботи, зауваження

Дисертаційна робота Філатова І.В. «Лабораторна оцінка та клінічне обґрунтування нового відбиткового альгінатного матеріалу зі знезаражуючими властивостями», зазвичай, оформлена, побудована і викладена у повній відповідності з сучасними вимогами ДАК МОН України і складається з титульного аркушу, анотації на державній і англійській мовах, списку публікацій здобувача, змісту роботи, переліку умовних скорочень, розділу «Огляд літератури», 3 розділів власних досліджень, розділу «Аналіз і

узагальнення отриманих результатів», висновків, практичних рекомендацій, списку літератури та додатків.

У вступі, здобувач, на підставі цілої низки спрямованих головній меті і запланованим завданням літературних джерел, всебічно обгрунтовує актуальність даного науково-прикладного дослідження та визначає шляхи до його безпосереднього виконання.

Окрім цього, наводиться інформація про її зв'язок з науковими програмами, планами та темами, які виконуються на кафедрі ортопедичної стоматології, визначаються поетапні, послідові завдання по її реалізації, об'єкт, предмет та методи дослідження. Всебічно обгрунтовується наукова новизна отриманих результатів, клінічне значення для населення країни. Надаються також дані про особистий внесок даного здобувача, апробацію та публікації результатів дослідження, а також обсяг і структуру дисертації.

Що стосується зауважень, то їх практично немає, за винятком деяких побажань дискусійного характеру, переважна більшість яких пов'язана з неоднозначним трактуванням як здобувача, так і нами деяких положень ДАК МОН України щодо формулювання суті деяких пунктів.

Так, за рекомендаціями ДАК МОН України, наведені методи дослідження слід стисло розкривати, саме для чого кожен з них використовувався, а у пунктах наукова новизна і практична значимість проведених досліджень, пропонується надання конкретних кількісних показників, показників отриманої медичної ефективності, тим паче, що в даній роботі вони є, і наводяться як у тексті дисертації, так і у її висновках та практичних рекомендаціях.

Далі. У зв'язку з тим, що у процесі розробки удосконаленого альгінатного відбиткового матеріалу та у його експериментальних дослідженнях, прийняли участь ще й співробітники АТ «Стома», як на нас, не завадило б здобувачеві висловити їм слова подяки. Що стосується структури дисертації, то в даній роботі 3 розділи власних досліджень, так як розділ «Матеріали і методи дослідження» входить до власних досліджень. Інших зауважень і побажань немає.

У 1-му розділі «Огляд літератури», що складається з 4-х підрозділів і викладено на 23 сторінках, здобувачем достатньо професійно надаються сучасні літературні дані про професійний ризик лікарів-стоматологів, медичних сестер, зубних техніків та допоміжного персоналу, щодо зараження різними хворобами як інфекційного, так і неінфекційного характеру.

У відповідності до головної мети даної роботи приводяться також методи деконтамінації альгінатних відбиткових матеріалів, їх бактерицидні властивості та способи застосування і методи отримання відбитків при виготовленні знімних протезів різної конструкції. Розділ викладено фаховою літературною мовою і не перевищує 20% від загального об'єму основної частини дисертації. Зауважень до даного розділу немає.

2-й розділ «Матеріали і методи дослідження», складається з 6 підрозділів і викладено на 28 сторінках. У розділі наводяться основні використані експериментальні, лабораторні й клінічні методи дослідження, порівняльний аналіз яких засвідчив про їх повну відповідність головній меті даного науково-практичного дослідження, доступність у практичному їх використанні, високу ступінь інформативності та можливість отримувати найбільш обґрунтовані й об'єктивні результати. Зауважень також немає.

У 3-му розділі «Структурно-функціональна розробка удосконаленого вітчизняного альгінатного відбиткового матеріалу з деконтамінаційною дією», що складається з 3-х підрозділів і викладено на 28 сторінках, здобувачем проводиться робота по розробці подібного відбиткового матеріалу, надаються науково-обґрунтовані дані про отримані фізико-механічні його властивості та порівняльна характеристика з його найближчим аналогом, а також надається всебічна його оцінка. Отримані автором матеріали показали, що внесення у структурну удосконаленого альгінатного відбиткового матеріалу Пероксису К-30, повністю забезпечує деконтамінаційну дію і достовірно покращує клініко-технологічні та фізико-хімічні його властивості у порівнянні з аналогом, тобто безпилловим альгінатним відбитковим матеріалом. Окрім цього показники рангової оцінки якості всього комплексу властивостей у їх порівнянні вказали

на більш високу якість технологічних і фізико-хімічних властивостей та у повній мірі відповідають основним вимогам критеріїв ISO 1563-2011. Зауважень немає.

4-й розділ «Структурно-функціональна оптимізація альгінатного відбиткового матеріалу», що складається з 2-х підрозділів і викладено на 29 сторінках, присвячено вже клінічній її частині, де вирішується головне питання даної науково-прикладної роботи — медична ефективність і клінічна доцільність використання нового вітчизняного альгінатного відбиткового матеріалу зі знезаражуючими властивостями у практичній охороні здоров'я нашої країни. Тому автором, перш за все, проводяться відповідні клінічні дослідження і визначається ступінь деконтамінаційної дії даних матеріалів при безпосередньому ортопедичному лікуванні хворих знімними зубними протезами різних конструкцій і конструкційних матеріалів. Аналізуючи отримані і наведені у даному розділі матеріали слід зазначити, що при використанні удосконаленого автором альгінатного матеріалу зі знезаражуючою дією, досягається більш значна його деконтамінаційна спрямованість у порівнянні з наведеним вище аналогом. Так, її дія відносно анаеробних бактерій виявляється на 20,5 %, а аеробних — на 34 % вище ніж у аналога і, при цьому, отримувати високоточні і більш якісні відбитки для виготовлення зубних протезів. Зауважень також немає.

У розділі «Аналіз та узагальнення отриманих результатів», автор наводить найближчі аналоги щодо розробленого ним удосконаленого відбиткового альгінатного матеріалу та надає їм порівняльну характеристику, як на те вимагає ДАК МОН України, логічно і всебічно обґрунтовуючи про нагальну необхідність його безпосереднього застосування на Україні у масштабах всієї країни, що ми також власно пропонуємо до його безпосереднього використання у широкий практиці ортопедичної стоматології і не тільки при змінному протезуванні. Зауважень немає.

Висновки і практичні рекомендації повністю висвітлюють основні отримані положення у даній роботі та всебічно обґрунтовані й достовірні.

Список використаних джерел містить у собі 218 найменувань, з яких 146 кирилицею та 72 латиницею.

Робота ілюстрована 37 рисунками, 16 таблицями. Надаються також додатки, що викладені на 13 сторінках. Дисертація оформлена окремим томом і викладена державною мовою на 185 сторінках.

Отримані й опрацьовані автором основні результати, наукові здобутки, окреслені практичні впровадження, були повністю віддзеркалені у 16 наукових працях, з яких 7 статей у фахових наукових виданнях (5 — одноосібно), 1 стаття — у іншому виданні, 2 патенти України на корисну модель, та 6 наукових праць у збірниках науково-практичних конференцій, конгресів, з'їздів. Окрім цього, основні отримані результати були повідомлені й обговоренні на 8 науково-практичних конференціях, тощо.

Автореферат повністю співпадає з дисертацією і всебічно висвітлює основні її положення. Суттєвих зауважень щодо об'єктивності отриманих результатів, їх достовірності та оформлення даної дисертаційної роботи — немає. Разом з тим, деякі питання, що виникли у нас у процесі рецензування потребують додаткового пояснення, а саме:

1. На ваш погляд, які переваги має розроблений Вами матеріал перед вітчизняними альгінатними відбитковими матеріалами, що вже впроваджені в клінічну стоматологію?

2. Не зовсім зрозуміло, чи існують зарубіжні аналоги альгінатного відбиткового матеріалу зі незаражуючими властивостями, і чому Ви не використовували їх в якості порівняння з запропонованим Вами матеріалом?

3. Яка економічна і медична ефективність визначається при застосуванні Вашого альгінатного відбиткового матеріалу у клініці ортопедичної стоматології?

Висновок

Дисертаційна робота Філатова Ігоря Вікторовича «Лабораторна оцінка та клінічне обґрунтування нового відбиткового альгінатного матеріалу зі знезаражуючими властивостями», є завершеною, самостійно виконаною науково-прикладною роботою, присвячену вирішенню важливого наукового і, особливо, клінічного питання — підвищення ефективності ортопедичного лікування хворих і протимікробної захищеності медичного персоналу, шляхом розробки і клінічного застосування удосконаленого альгінатного відбиткового матеріалу зі знезаражуючими властивостями.

За своєю актуальністю, наукової новизною, практичним значенням і прикладної цінністю, дана дисертаційна робота повністю відповідає пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів №567 від 24.07.15 (зі змінами внесеними згідно Постанови Кабінету Міністрів №656 від 19.08.15), які ставляться до кандидатських дисертацій, а її автор безумовно заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.22 — стоматологія.

Завідувач відділу ортопедичної стоматології
ДУ «Інститут стоматології та
щелепно-лицевої хірургії НАМН України»,
д.м.н., проф.

/В.А.Лабунець/

Підпис	<i>Лабунець В.А.</i>
завіряю	
Інспектор відділу кадрів ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ ІНСТИТУТУ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ	
<i>Лабунець В.А.</i>	
« 22 »	08 2018 р.

